Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 25 din., pol leta 12·50 din., četrtletno 6·50 din. Izven Jugoslavije [illegible] din. Naročnina se pošlje na upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta 3. Dni se dopošlje do ob [illegible]. Naročnina se plačuje v naprej.
Telefon interurban št. 113.

Pozamezna številka stane 1 din. Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta 3. 3. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročila, inserate in reklamacije.
Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne objave primerna popust. Reklamacije reklamacij se poštnine prosta.
Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10.[illegible]
Telefon interurban št. [illegible]

15 številka MARIBOR, dne 29 marca 1923. 57. letnik.

Vesele velikonočne praznike želimo vsem čitateljem, naročnikom, dopisnikom in prijateljem!

Uredništvo in upravništvo „Slov. Gospodarja“.

Ivan Vesenjak:

Vstajenje.

Sveta noč, tiha in mirna, je polna tajinstvenega pričakovanja, a Velika noč je čas velikega, samozavestnega, naravnost prekipevajočega veselja. Po naših božjih hramih doni veselo in mogočno «Aleluja«, pesem vstajenja in veselja. Veselimo se v spominu in proslavi Oznanjevalca večne resnice, radujemo se Kristusovega vstajenja, ker imamo v tem jamstvo za svoje lastno vstajenje.

Toda pozabiti ne smemo: samo skozi trpljenje je prišlo vstajenje in le največja ljubezen je bila zmožna prenesti to trpljenje, da smo deležni vstajenja. Zato vemo tudi mi: kakor ni vstajenja in življenja brez očiščenja, tako ni tudi našega zemeljskega vstajenja — brez dela, brez trpljenja in brez ljubezni v duhu Njega, ki je vstal in z naukom in vzgledom potrdil resnico Svojega poslanstva.

Mi Slovenci smo doživeli letos spomladi tudi svoje posebno vstajenje. Zjedinili in združili smo se pod znamenjem slovenstva in križa v eno samo močno armado. Za sporazum, za poštenje in red v javnosti, za mir med nami in sosedi nastopamo, ko tirjamo tudi od brata po krvi svoje pravice.

Prav dobro vemo: nasipali ne bomo poedincem bogastva, toda tisto srčno zadovoljnost in samozavest bi radi stalno ustvarili v srcih naših ljudi, katero ima hišni gospodar, ko lomi na Veliko noč s svojimi kruh. Svojo slovensko zemljo ljubimo, zato bi radi na njej sami hiševali.

Misli na to svoje vstajenje ne opustimo nikdar več. Gojili smo jo, ko smo borili tih, nekrvav boj proti gospodstvaželjnemu ošabnemu tujcu, gojimo jo sedaj, ko nam prikrajšuje rodni brat to, kar nam je v pogodbah slovesno obljubil in zajamčil in po čemer smo hrepeneli v dnevih grozot.

Mi vsi ljubimo to našo slovensko zemljico in na njej se počutimo kakor otroci pri materi: iz nje izhajamo, v njo se trudni vračamo. Vse naše delo je izraz ljubezni do nje. Kako tudi ne bi?! Saj so nam lastni očetje vcepili v naša srca tako močno ljubezen do nje, da je ne moremo in nočemo izruvati, ker smo v njej srečni.

Oj zlati spomini na rana jutra Velike noči v naši mladosti! Iz toplih postelj so nas vzbudili oče in mati, da gremo gledat velikonočnih ognjev ali vuzemnic. In tresla so se naša telesca v mrazu in pričakovanju, pa smo pokleknili v hladno rosno travo ter molili angeljevo češčenje z vzklikom «aleluja«, potem pa zažgali svojo «vuzemnico.« Na nebu so polagoma ugašale zvezde, po ravnini in bližnjih Halozah in Slovenskih goricah po so plapolali velikonočni ognji; še bolj so zagoreli ognji v naših srcih za rodno našo grudo.

Kakor na spomlad lastovke, se vračamo slovenski sinovi na velikonočne praznike v svoje rojstne kraje in najdemo srca, ki nas ogrejejo, nastanejo vezi, ki nas vnovič zvežejo z domom, kjer nam je tekla zibelj. Poglejte mlado gospodinjo, mladega gospodarja: na velikonočne praznike gre na svoj dom. Glejte delavca: iz delavnic in strašnih podzemeljskih jam hiti na kraj svojega rojstva! Vsi hodimo domov, ker je to tako slovensko, tako sporazumno krščansko in naravno, da se sami tega ne zavedamo. In ker je tako, hočemo vsi gojiti ta duh, v njem hočemo biti zadovoljni in srečni. Pastirček v planini je v svoji skromnosti s svojim zadovoljen, pa vriska in prepeva. Tudi mi bomo zadovoljni, ako bomo živeli po svoje, gospodarili s svojim po svoje!

Med Rusi se ob Veliki noči izvaja lep običaj, da se pozdravljajo s pozdravom: «Kristus je vstal«, na kar odgovori drugi: «V resnici je vstal« in poljubijo se v znak bratstva v krščanstvu. Naj zavlada duh pravega krščanstva, krščanstva misli in dejanja tudi med nami ter nas naj vodi pri vsem našem delu in obhajali bomo dan za dnevom večen praznik vstajenja in veselja!

Po zmagi na delo.

Samo en glas se je razlegal po volitvah 18. marca po naših slovenskih krajih: Zmaga, zmaga! Te zmage se je vse radovalo. Dobivamo poročila, kako je naš narod proslavljal 18. marec. Streljali so ponekod s topiči, razobešali zastave, prepevali zahvalne in zmagoslavne pesmi. Naši gospodarji so darovali po volitvah svojim pridnim delavcem in sosedom krepčila. V pravi bratski slogi in ljubezni sta kmet in viničar, delavec in obrtnik, slavila radostno zmago. In to veselje še traja dalje. Na cvetno nedeljo sem v svoji rojstni župniji sam bil svedok, kako ves narod sprejema vest, da je zmagala naša stranka. Velike gruče mož in fantov so stale na trgu in vse se je pogovarjalo samo o volitvah, o zmagi. Segali so si v roke in žarečih obrazov vsklikali: «Hvala Bogu! Stokrat hvala, da smo to dosegli! Veš, Janez, nismo se trudili zaman.« In ljudje so vsklikali radosti, ko jim je g. župan pred cerkvijo iz «Slov. Gospodarja« prečital poročila o volilnih izidih. Vse to kaže, da je naše ljudstvo v svojem jedru zdravo, da je bil ves napor demokratov, samostojnežev, socialnih demokratov, Novačanov in radikalcev zaman. Narod je ostal zvest svoji krščanski in slovenski zastavi.

Kaj sedaj? Ali naj sedimo na lavorikah naše zmage? Ne! Zmaga nas ne sme omamiti. Naš cilj gre dalje. Utrditi si moramo stare in nove postojanke z delom za ljudsko izobrazbo in ljudsko blagostanje. Pred vsem v onih krajih, kjer zmaga naše stvari ni bila velika, kjer je število naših glasov bilo primeroma še malo. Volitve so nam dale značilen nauk: kjer so vkoreninjena izobraževalna društva, mladinske organizacije, tam so bili naši uspehi naravnost sijajni. Kjer pa tega ni, tam nismo uspeli, kakor bi bilo želeti.

Preglejmo volilne številke in tam, kjer je najbolj slabo, začnimo z delom. Prosimo Slovensko krščansko-socialno zvezo, da zasnuje izobraževalna društva v krajih, kjer jih še ni. Mladinska društva vseh vrst ustanovimo posebno v krajih blizu mest in industrijskih središč. Kjer ni mogoč Orel, pa vsaj Mladinske zveze ali Marijine družbe.

Najvažnejša panoga za bodočnost bo zadružno delo. Naše posojilnice v vsako župnijo. Nabavne in prodajalne zadruge v kraje, kjer imamo vešče ljudi za vodstvo takih ustanov. Kmetijske podružnice, živinorejske in enake zadruge se morajo oživiti. Predavanja in tečaji naj pripravijo tla za vse to. Denarno močni zavodi ter posamezniki naj žrtvujejo večje svote v svrho, da se pošlje razborite in talentirane mladeniče na strokovne, zadružne in organizatorične učne zavode. Manjka nam namreč voditeljev za razne naše organizacije in ustanove.

Naše Prekmurje, Posavje, Dravska dolina, Haloze in Mežiška dolina nam morajo pri vsem tem delu biti najbolj pred očmi. Moči, sposobnosti in poguma imamo dovolj, da izvedemo velik naš načrt.

Ako hočemo tudi bodoča leta zmagovati, pojdimo vsi že sedaj na delo!

Zanimive številke iz volilnega izida.

V četrtek, 22. t. m. zvečer je končal glavni volilni odbor svoje delo, ugotovil končni rezultat volitev in izdal poslancem (12 SLS, 2 Radičevca, 1 Nemec) pooblastila.

Kot član glavnega volilnega odbora smatram za svojo dolžnost nekatere podatke navesti, kateri naj bodo vodilo in bodrilo za bodoče volitve.

Pri volitvah leta 1920 je bilo 118.192 volilcev, oddalo se je 82.151 glasov, glasovalo je 69.43 odstotkov vseh volilcev.

Pri sedanjih volitvah je bilo 138.605 volilcev, oddalo se je 97.491 glasov, glasovalo je 70.41 odstotkov vseh volilcev. Število volilcev je narastlo za 20.413, glasovalo je za 15.340 volilcev več kot leta 1920, glasovalo je približno za en odstotek več volilcev ko leta 1920.

Omeniti treba, da je bila udeležba pri nas manjša ko na Kranjskem, v mnogih občinah na primer v Trbovljah se opaža abstinenca volilcev, ki, kakor komunisti, niso smeli postaviti lastne kandidatne liste ali pa se niso mogli radi prevelikega števila strank in nezadovoljnost s stranko na primer Samostojno, kateri so leta 1920 oddali glasove, odločiti za kako drugo stranko.

Glede udeležbe pri volitvah stoji na prvem mestu občina Cven, katera šteje 239 volilcev, a je glasovalo 238 volilcev, oz., če odštejemo glas komisarja, 237 domačih volilcev. Ta vzgled bi naj v bodoče posnemali povsod volilci v ravnini.

Kaj premore navdušenje za dobro stvar, nam priča najbolj gorata občina Solčava, v kateri je izmed 180 volilcev prišlo na volišče 169, po odštetju glasu komisarja 168 domačinov.

Slaba je bila udeležba na voliščih Mestinje, kjer je izmed 936 volilcev prišlo na volišče le 510 volilcev, nadalje Žetale, kjer je izmed 580 volilcev volilo le 355 volilcev, najslabša pa v občini Kapla, kjer je izmed 233 volilcev volilo samo 90 volilcev.

Sv. Jakob, kjer je izmed 367 glasov bilo oddano za SLS 357 glasov.

Presika, kjer je izmed 303 glasov bilo oddano za SLS 292 glasov.

Sv. Jurij v Slov. gor., kjer je izmed 515 glasov bilo oddano za SLS 502 glasa.

V libijski puščavi.

Roman.

Angleški spisal A. Conan Doyle.

(Dalje).

V par trenutkih so beduini porazdelili tovore na druge živali in naredili prostor za ujetnike. Zvezali niso nobenega. Le gospod Stuart jim je s svojim nastopom pri napadu vzbudil sum, da je najnevarnejši in najpodjetnejši. Zato so mu z močno vrvjo zvezali roke na hrbtu in ga varno posadili na kamelo. Za druge ujetnike pa se niso mnogo brigali in brez posebnih varnostnih odredb so jim pustili, da je vsak zlezel na svojo žival, kakor je vedel in mogel. Tudi oba ranjena črnca-vojaka in Mansur so bili med njimi. Seveda so bile njihove kamele počasne in težke živali in dobro so vedeli beduini, da ne morejo uiti brzonogim dirkačem, katere so si pridržali zase.

Vse je bilo pripravljeno za odhod. Tovori so bili naloženi in ljudje so sedeli v okornih lesenih sedlih. Presunljiv krik je zadonel, kamele so se zagugale, se dvignile najprvo na zadnje noge, potem na prednje, zastokale in zahropele, kakor je njihova navada, kadar vstajajo obložene, — in dolgi zibajoči se sprevod se je premaknil, pustil za seboj reko in pot v kulturni svet ter se obrnil proti peščenim gričem in migljajoči sinjevijoličasti meglici, ki je visela na daljnem obzorju neizmerne, strahotno lepe puščave, posute z zelenorumenim peskom in s črnikastimi skalami —.

Izvzemši polkovnika še nobeden izmed belih ujetnikov ni sedel kedaj poprej na kameli. Že ko so se vstajajoč zagugale naprej in nazaj, je ta in oni skoraj zletel iz sedla, in ko so sedeli na visokem hrbtu dolgonogih živali in gledali v nevajeno globino pod seboj, se je marsikateremu hotelo zavrteti v glavi. Gugajoča in zibajoča se hoja kamel in nerodni sedež v slabo pritrjenem lesenem sedlu pa jim je v živcih in želodcu prav kmalu zbudil tisto skrajno neprijetno bolno čuvstvo, ki ga ima popotnik na nemirnih morskih valovih — lotila se jih je prava pristna «morska bolezen.«

Toda vse te telesne neprijetnosti je uglušila bridka obupna dušna bol —.

Kak prepad je zijal med njihovim preteklim življenjem in njihovo sedanjostjo —! In vendar — kaka kratka doba časa je ležala med nekdaj in sedaj —! Ni še minula ura, da so stali vrh Abusira, se smejali in šalili in se veselo razgovarjali, ali pa se jezili nad vročino in nad muhami in godrnjali nad malenkostnimi neprilikami! Sadie je govorila o londonskih in pariških krojačih, o oblekah in o modah — sedaj pa se je polnezavestna oklepala lesenega sedla vrh gugajoče se kamele in sredi divjih krvoločnih ljudi —.

In med tem je spodaj na reki čakal nanje njihov parnik — njihov salon, je bila zanje pokrita miza s snežnobelim prtom, na nji so se lesketali kozarci in se je bleščalo srebrno namizno orodje in vsa udobnost salonskega turistovskega parnika je bila pripravljena zanje —. Zdelo se jim je, da vidijo pred seboj živo sliko: «Kleopatrin« krov, belo platneno streho, gospo Schlesinger z rumenim slamnikom, gospo Belmont slonečo v mehkem naslonjaču, vsaka malenkost je stala živo pred očmi njihove razpaljene domišljije — in tihe, zibajoče se kamele so jih z vsakim korakom nesle dalje, — proč, proč od te vabljive, mamljive udobnosti ven v divjo, neznano puščavo, v negotovo, strašno bodočnost —.

Rdeči turbani, prižasti burnusi in rumeni čevlji so opazujočemu polkovniku pričali, da ti beduini niso navadni klateži in roparji, ampak četa iz redne vojske mahdijeve. Tudi je opazil, da poznajo vsaj temeljne pojme vojaške discipline in bojnega pohoda. Kako miljo pred njimi in tudi na obeh krilih glavnega krdela so jezdile straže, zdaj pa zdaj se je pojavila kje na obzorju vrh peščene valovine brzonoga kamela, in beli burnus se je zableščal na sinjemodrem ozadju neba — in kakor sen sta izginila jezdec in kamela v dolinico. Ali Wad Ibrahim je jezdil na čelu glavne čete in njegov pobočnik, človek kratkega, pa krepkega telesa in odurnega obraza, je bil na drugem koncu dolge karavane. Vsa četa je bila razdeljena na dve krdeli in sredi med obema so jezdili nasrečni ujetniki. Nihče se ni posebno brigal zanje, tudi jim ni nihče bránil, da bi se ne bili smeli pogovarjati med seboj, in Stephens je koj porabil priliko ter kmalu spravil svojo žival med obe Amerikanki.